

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9

Fylke: Buskerud

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Teiehus Øvre

Emne: Låving

Bygdelag:

Oppskr. av: Andreas Koppid

Gard:

(adresse):

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Hans Krekling, f. 1875 på Krekling. Bonde på Åker, nå Uarmann. Det

SVAR

miste av det han fortalte om dette var på Krekling.

A.

1. H. K. vitet at dei låvinga på Åker for 3-4 år sidan. Åker er ein ~~stor~~ gard i Bingen, ein "Lommedal" der det er lite ferde og der gammal skikk og bruk har halde seg ganske lange. Det kan hende det har vore ~~litt~~ låvinga andre stader og like til det sist, men H. K. rekna med at det var gammalt skikk for 30-40 år sidan. På Krekling var låvinga ikkje i hans barndom og ungdom.

Sjå nedanfor

2. Det var helst i tråvallen dei låvinga; dei hadde best tid til og har rekna med at låvnet var best på den tid av året.

Det var serleg seltje dei låvinga, men òg or, osp og rogn. Bjørk rekna dei for dårleg låv.

Det heitte i låvinga, ta låv.

3. Til låving brukte ein sjeru (sigd) men og låvkniv som ein fekk laga av ein smed. Det var ein tung stor kniv som nok kunne ha ein krok i enden.

Det vart ikkje brukta nokon reidskap til å høge med grunne med (felte brett, sjø 4)

Det var vanleg at dei rispa låv, men kan kunne ikkje hugsa at det var nokon serleg be-

- Rispeleiv tok ein av tre på rot, brukte ikkje verna på lauda
slag ein gjorde slik med. Det einaste han kunne
sida trilt visst var at dei rispa var på Kret-
ling, men det laivnet tok dei og på kvisten
4. Det vanlege var at ein tok hogg ned treet, iallfall
var ein tok laiv u på kvisten. "Ein tok alltid
laiv av tre som ein rydda bot fordi dei ville
velks ein av jodet
Det vart berrekt i "kylle" tre, men dette vart gjort
for stas, ikkje for å få laiv
5. Rispeleivnet turka ein på bakken, ^{venste} ~~sva~~ det
som høg. Det måtte ha noko lengre turk enn høg.
Laivnet som vart tatt på kvisten, batt ein i hop
i kjerr og selde det ein til ein gard e. l. til
turk. Ein batt med ein kvist.
- Både rispeleiv og kjerrleiv vart kjøst heim
på høgvege og lagde på låven, kjerrleivnet
oppå høget
- Ein rekna laivnet i "kjerr", men H. K. kan
ikkje svare på om det var noko tal eller mal for
kor mykje ein skulle laiva for dag eller om hús-
menn og andre hadde "lagje" med laivning.
6. Laivnet vart kjøst heim på høgvege straks det
var turkt.
- Det vart nok gjort dringvad på laivvege, "folk
arbeidde meir i hop for ein må".
7. Laiv vart tatt av tre som var slikke til å
hogge med: slike som vaks opp langs gjerde
eller inne på jodet, men andre stader òg. *
8. Laivnet vart lagt på låven, kjerrleivnet oppå
høget.
- Det var serleg saien, men og kyrne som fekk
laiv. Kira fekk eit par kjerr to gonger for dag.
Dei fekk det for høget.
9. Ketter mnr (f. ca. 1840 i Ytre Sandnes) herude

* Det var mest kvinnfolk som laiva, men dei måtte ha
ein mann til å hogge ned tre og seg.

H.K. at ein måtte bruka ordet dersom ein ville ha fløyte på myrket. Feljelauv var godt, lejøst var "sæmrest". Aln n det lite av i bygda, og ein var ikkje serleg fús etter å gå tak i det.

10. Kjennet ikkje til at grisen fekk lauv. (Sjå elles avansfor om aln.

11-15. I Teiker har det ikkje vore sameige av skog.

H.K. Kjennet ikkje til at nokon har kjøpt eller leigt skog til lauvving.

B.

1-9. H.K. Kjennet ikkje til at ein har sanka raskelauv til fôr. Det kan ikkje vere naring i slikt, meiner han.

Per Åker, 67 år, fødd på Røgeberg i Ø. Teiker, leude på Åker i 48 år, var på Breivik i Åmot (Molde) i 1942. Der soj han ei mengd avgragna kvister i sametingen og elles. Det etter skildringa var det vel helst lauvkvister, men kan ha vore vanleg kvist (beit eller brom).

Han kjende elles vel til lauvvinga, hadde lauva sjølv nokre år etter han kom til Åker. Dei drog ned av, drog av kvistene med skjora, hadde det i sekker (men kjente til kjerr) kjoste dei heim og tørka det på bakken og tok det inn. Ospelauv var det vanleg å ha i kjerr. Lauv vart helst berrekt i turre ås. Askelauv var godt, og likeins, men lejøst var dårleg. Osp var svært godt for sauene.

P. A kjende tydeligvis ikkje til risplauv.